

MÁTHÉ ANDREA

A figyelem útjai

Kondor Attila képeihez^[1]

Kondor Attila képein a festészeti megfogalmazások, az absztrakt és a figurális festészeti együttese nagyon harmonikusan és izgalmasan együttest alkotnak táj és építészeti találkozási pontjainál; színvilágára főként a pasztellszínek jellemzőek, a visszafogott színhasználat: erősebb, élénkebb szín tűnik ki olykor festményein, hogy egy-egy formát kiemeljen. Alkotói megközelítését az írás és kép egysége jellemzi, amely egyidejűleg életmód, gondolkodásmód, látásmód, vagyis láthatóan egzisztenciális kérdés és út Kondor Attila számára: az alkotásai egybevágóak és párhuzamosak, még pontosabban: egységet alkotnak egzisztenciájának belső útjával.

Kiállításának művei és legutóbbi könyvalbumának címe – többek között – a következő kérdést tehetik fel a befogadó számára: Hogyan figyeljük arra, ami nem látszik, vagy olyan, mintha nem látszana?

Egy válaszlehetőséget a sok közül, így lehetne megfogalmazni: A figyelem összpontosítás, összeszedettség, egész lényünk odaadása valami felé, valami iránt, ami nagyon érdekel bennünket. Valamit nemcsak meglátunk, de megérezzük benne valami kimondhatatlant, vonzani kezd, és elkezdjük megfigyelni, figyelünk rá. Csendben. Csak úgy magunkban.

Többféle módon tehetjük, de milyen módon teszük ezt, mit mutatnak ebből Kondor Attila festményei és festmény-animációi? Vezetnek bennünket, vagyis útra állítanak és úton tartanak, ahogy maga is mondja: a figyelem útjain. Ezek az utak olyan részletekre irányítanak, amelyek megnyitnak valamit, de résnyire csak; megnyílnak valami felé folytonosan, de megnyílásukban áttetszővé válnak, majd átalakulnak, átváltoznak: transzparencia és metamorfózis – és egyben metafora is, metaforikus út, vagyis valami valami (más) helyett áll, mutat valamit, utal valamire, amely mögött, vagy még inkább, amelynek terében valami más áll.

Építészeti terek részleteit látjuk, klasszikus és reneszánsz terekét és építményekét, egy-egy kazettás ajtót, amelynek szárnyainál világító fehér jelzi a fényt, vagy ajtónyílásokat, vagy résnyire nyitott ablakokat, ajtókat, amelyeken át beszűrődik a fény. Megnyílik a hegy a fény felé, megnyílik a kazettás templom az ég fénye felé, a víz a csillagok felé, a víz a tükrözések és visszatükröződések felé. Mindezt világos jelzések,

[1] Kondor Attila „A Figyelem útjai” című kiállításának megnyitóján, Pannonhalmán 2018. április 20-án elhangzott szöveg szerkesztett változata.

a festmények fehér színei mutatják. Könyvsorokat látunk, ahol egy-egy hely kimarad, mintha hiányozna valami, ránézünk egy-egy képre, amelyeken a színek által kirajzolt formára figyelünk, és egyszer csak feltűnik, a fehérség, a kihagyás, amely hegyet formál. Vagy a házak maradnak a kihagyás, a kitakarás módusában.

Mire is figyelünk akkor hát? Merre visz a figyelmünk? Mert valahogy így van: először ráfigyelünk valamire, és aztán már a figyelem visz bennünket tovább. Ha hagyjuk. És a legjobb úton vagyunk, ha hagyjuk, és odaadjuk magunkat annak, hogy a szemünk és érzékeink választhassanak, hogy mire figyelnek: a betöltöttre vagy a hiányra? Vagy egyszerre mindkettőre. Egy idő után, amikor odaszánja idejét és figyelmét Kondor Attila festményeinek, jobban tudja követni ezt a festői játékot, a perspektívával, az eltakarásokkal és kitakarásokkal, az áttűnésekkel és tovább-alakulásokkal, a fent és a lent egymásban tükröződéssel.

Ne nagyon legyen kétségünk afelől, hogy a figyelem belső útjainak képi világgá alakítását és annak lenyomatait, részleteit láthatjuk Kondor Attila festményein, amelyek a természeti tájat és az épített táj egy-egy ismert részletét vetítik egymás mellé, egymás mögé, egymás alá, fölé. És ettől valahogy egyszerre lesz ismerőssé és távolivá, nagyon ittlévővé és nagyon historikussá is festészeti világa. A lakótelep házsora pl. fényvisszaverődéseinek változásaiban Kondor Attila megfestésében úgy jelenik meg, mintha reneszánsz palota lenne. A megfigyelői pozíció, a festői-alkotói megfogalmazás megemeli a tekintetet, a megszokottat különlegessé, egyedivé változtatja, és egyben feltárulóvá teszi.

Soraimat Kondor Attila szavaival zárom.^[2]

„A festmény mozdulatlanságát vizsgálva az időbeliségen túlmutató lehetőségeket találhatunk. A műalkotásként létrejött kép számos fizikai és mentális mozgás összehatásaként jön létre. Ehhez hasonlóan a néző tekintete és elméje számos külső és belső mozzanat során fogadja be a képet. Ezek együttesét – úgy az alkotói, mint befogadói mozzanatok összességét nevezem a figyelem útjainak. A mozdulatlan kép az alkotó tudati mozgásai mentén kristályosodik ki, ezeket mintegy megőrzi és egyúttal a befogadó mentális aktivitásának is terepet ad.

A festmény a szavakon túli lényeg létmódjához adhat kulcsot. Pillanatok alatt tárul fel, lép működésbe a kép, teljes befogadása mégis időben történik. Mozgásra késztet, »behúz«. Ez a festmény saját ideje. A kép belső ideje iránti érdeklődés vezet el az utóbbi években a festmény animáció eszközéhez. Ezen az úton a festményt kialakító láthatatlan erők együtthathatóságát törekszem transzparenssé tenni a befogadó számára. (...)

A művész az Abszolútummal való találkozás témáját a szemlélődés csöndje és kimondhatatlan tapasztalata felől közelíti meg. A latin »templum« és »sacrum« szavak egyaránt az elválasztásra utalnak, arra, hogy a lényegi és örök valóságához való felemelkedéshez el kell szakadni a banálistól és a profántól. A teret az emberi részről a lét eredetére irányuló figyelem szenteli meg.”

[2] Kondor Attila: *A figyelem útjai*. A szerző kiadása, 2017, 76 o.